

8

כו. דרש רבא בריה דרב עילאי, מ"ד ויאמר
 ד' יען כי גבהו בנות ציון, שהיו מהלכות
 בקומה זקופה. בתוכיותו של האדם מושקף לו כל
 עולמו, וכאשר בעולם הכללי הגה אנו מוצאים את
 הכחות מחולקים לטוב ולרע, והרע אמנם ראוי
 להיות במציאות, אלא שהוא צריך להיות כפוף אל
 הטוב, כן בקומת האדם הכוללת את כל הווייתו, צריך
 שידע שיש בו כחות כאלה שלא הרחבתם
 והתמתחותם יפעלו לטובה, כ"א הגבלתם וצמצומם.
 ואז יבנה האדם בהדר שלמותו והחברה הכללית
 תעמוד בשלמות כללותה, כי אחרי ההכרה בצד
 הגרוע שיש בעצמו, יהיה נשקף אותו הצד של
 הטוב שיש בזולתו, כדי שעל ידו יוכל להיות החסרון
 העצמי נשלם. הידיעה שיש בכללות הכת המתפשט
 על כללות הגויה חלקים כאלה שצמצומם הוא טוב
 וראוי, ממניכה את הקומה מעט עד שמונעת אותה
 מזקיפה של גאווה דוקרת את זולתו. והנה, העורן
 של הגאווה, כשהוא מגיע למרות מדרגתו, הוא מאבד
 את העולם, מפני שא"א עוד לחיים של חברה ואגד
 ציבורי להיות מתפתחים כ"ז שלא תהיה הכרה
 פנימית בכ"א שיש לו איזה דברים וכשרונות שהוא
 נמצא על ידם חסר, וישתלם רק ע"י עזר חבריו.

9

ישנם מקרים, שבהם בני הזוג אינם מגיעים להסכמה בנושא
 מסוים, ישנם חילוקי דעות וחילוקי גישות, ולפעמים יש גם
 'משברים', אבל צריך לדעת שאין הכרח להגיע להסכמה בכל
 דבר, ולפעמים גם לא ניתן להגיע להסכמה.
 הר זה עצמו הדבר שאותו אנו מבררים ביחס לקשר שבין
 האיש לאישה: כאמור, בצדדים החיצוניים, האיש והאישה
 שונים מאוד זה מזה, ופלא הוא שהם מסוגלים לבנות בית זה
 עם זה! ובכל זאת, למרות השוני ביניהם הם נדחפים לחיות
 יחד, כיוון שיסוד הקשר ביניהם אינו מתחיל מההתאמה
 החיצונית אלא מאותה תכונה אחדותית-אלוקית המוטבעת
 בהם, שהיא הדוחפת אותם להתקשר זה עם זה.
 הדברים נכונים גם ביחס לחילוקי דעות ומחלוקות בין בני
 הזוג. מובן מאוד שמצד ההבדלים הגדולים שביניהם יכולים
 להיות בין בני הזוג חילוקי דעות, ובכל זאת הקשר והאהבה
 ביניהם אינם פוחתים, כי הם אינם מתחילים מההסכמה
 החיצונית, אלא מאותה תכונה אחדותית העומדת ביסוד
 חייהם.
 האם ניתן לבנות ולהוציא אל הפועל את תכונת האחדות,
 את הקשר האידיאלי, האצילי והעדין שבין האיש לאישה רק
 מתוך הסכמה? האם הקשר העמוק הזה שבין האיש לאישה
 תלוי בתנאי כלשהו? וכי הוא תלוי בהסכמה על כל דבר ודבר?

10

מובן שלא. אין הכרח שיהיו חילוקי דעות ומחלוקות, אבל
 אם הם קיימים אין זה פוגם בעצם הקשר, אלא על אף חילוקי
 הדעות צריכה להיות קיימת השמחה על עצם הקשר, על עצם
 השייכות, על עצם הבניין שבוניס יחד.
 אם יש חילוקי דעות אפשר לברר את הדברים, ופעמים רבות
 כשיש רצון ונכונות לשמוע ניתן להגיע גם להסכמה ולהבנה של
 זה את זה, אבל גם אם לא מצליחים להגיע להסכמה - לא
 אירע דבר. אדרבה, אפשר לנצל את המצב למנוף חיובי,
 כתוספת אנרגיה לבניין האחדות. כך בונים עוד יותר את ההבנה
 שגם אם אין הסכמה ממשיתים הלאה; כך בונים רובד עמוק
 יותר ומחזקים את הקשר ואת הרצון לשמוע את מה שבו הזוג
 אומר, גם כשאין הסכמה על עצם הדברים. דווקא על ידי
 אי-ההסכמה באה לידי ביטוי העובדה שההקשבה אל בן הזוג,
 איננה בגלל שהוא תמיד חושב כמוני, אלא בגלל שהוא חשוב,
 ומעניין אותי מה הוא אומר. גם אם נדמה שהוא אומר דברים
 שאינם נכונים, אז מה? גם דברים לא נכונים טוב לשמוע. למה
 זה טוב? כי הוא אומר.
 אם כן, חילוקי הדעות אינם פוגעים באחדות אלא לחיפף,
 הם יכולים ליצור הקשבה אמיתית ועמוקה יותר, ולהוות מנוף
 חיובי לבניין האחדות הפנימית שבין בני הזוג.

ספר שנינה בריה מ' 78-9

ע"י א"ה שנינה בריה מ' 78-9

13

איש ואישה

"שנות דור ודור" מתחילות כבירות האדם. "יורא אלהים את האדם כצלמו,
 בצלם אלהים ברא אותו, זכר ונקבה ברא אותם". תחילה נברא האדם
 דר-פרצופין, כעין אנדרוגינוס, ואחר-כך התפרט לזכר ולנקבה. לכן נאמר
 "צלם אלהים ברא אותו", בלשון יחיד, ואחר-כך מופיע "ברא אדם" בלשון
 רבים. צלם אלהים של האדם כולל שני גוונים: איש ואישה. הרמב"ם מבאר
 שצלם אלהים הוא הצד השכלי, הצד הרוחני שבאדם, ורש"י מבטא אותו ענין
 במילים שונות: "דעה ודיבור". זכר ונקבה הם שני צדדים של צלם אלהים
 הכללי שבאדם.
 בפרק הראשון של פרשת בראשית מסופר באופן כללי על ששת ימי
 בראשית, ואחר-כך חוזרים הדברים ביתר פירוט. מהפסוק "יבין ד' אלהים את
 הצלע"ס, לומדים חז"ל שנתן הקב"ה בינה ויתרה באשה יותר מבאיש"ס.
 מתוך-כך אפשר להבין שביטויים הנראים כהמעטה של האשה, באמת אינם כן.
 טעם הברכה "שעשני כרצונך" אינו צמצום אלא אדרבה גדלות. "בינה ויתרה"ס
 האשה יותר אלוהית מהאיש. היא יותר "כרצונך", כרצון ד'. לעומת העילאיות
 האלוהית של האשה, הגבר יותר אנשי. הוא יותר שכלי-פרקטי, והמעשית
 היא גילוי האנושיות. לכן באיש מתגלה יותר הפרשיות, כי המעשיות האנושיות
 היא פרטית. באשה ברלטה יותר הכלליות, השייכת לעילאיות האלוהיות. דבר זה
 ניכר בלשון הקודש, בה דברים כלליים מבטאים בלשון נקבה: חושך, נפלאות,
 "יום קטנות"ס. לשון נקבה יותר מתאימה לענינים אבסטרקטיים. העילאיות
 האלוהית של האשה היא ה"בינה ויתרה" שלה.
 על-כל-פנים, אלה הם שני גוונים בתוך צלם אלהים הכללי, וכמו שצלם
 אלהים שבאדם מקיף איש ואשה, כך סגולת ישראל המיוחדת כוללת איש
 ואשה. נשים הרצות לקיים מצוות עשה שהזמן גרמא יכולות לבדן עליהן"ס.
 ואין הן מברכות "אשר קדשנו במצוותיו וצונו", הרי אינן חייבות? אלא,
 פירשו הראשונים, שהן יכולות להתחייב ולברך, כי ההתחייבות היא
 כללי-ישראלית. התורה ניתנה לכלל-ישראל בכללותו. "אשר בחר בנו מכל
 העמים נתת לנו את תורתך"ס. זאת הנקודה היסודית ורק אחר-כך מופיעה
 התפרטות לאנשים נשים.
 גם במעשה בראשית אפשר לראות צד בו האשה יותר גדולה מהאיש. האיש
 נברא "צפר מן האדמה"ס, ובתוך הזמר זה "ירפח באפיו נשמת חיים"ס. לעומת
 זאת האשה נבראה מן הצלע, שכבר היתה שייכת לצלם אלהים. היסוד ההשרוש
 שלה הוא אלוהי. לפעמים מחלקים בין איש לאשה: שכל ורגש. יש להבין
 זאת בצורה יותר גדולה ואמיתית: לאיש שייך צד היצירה, ולאשה - הצד
 האלוהי של "שעשני כרצונך"ס.

לחיות הירבה, כראשית מ' 77

14

הקשבה של האיש והאישה זה לזה, השותפות והעידוד,
 בונים לאט לאט את הקשר העמוק, האחדותי, האידיאלי בין בני
 הזוג מתוך האמונה וההכרה באחדות האלוקית, בהשראת
 השכינה השרויה בקרבנו, נבנה הבניין העדין, האצילי והעמוק
 הזה.
 אי אפשר לתאר את עומק הקשר ועומק האהבה הנבנים
 בדרך הזאת אחרי שנות נישואין רבות. כיוון שיסוד הקשר שבין
 האיש לאישה אינו קשר חיצוני, אלא יסודו באחדות האלוקית,
 בתכונה האחדותית האידיאלית שטבועה בהם, הקשר והאהבה
 שיוצאים אל הפועל עם השנים הם לאין ערוך גדולים יותר
 מכל החלומות ומכל הדמיונות שבני הזוג חלמו עליהם בזמן
 החתונה, וגם המשברים הניצבים בדרך ואי ההסכמה בכל מיני
 נושאים, הינם שותפים בהתבררותה ובהופעתה של מדרגה
 עמוקה וגדולה זו, בקשר ובאהבה שביניהם.
 כך הופכים האיש והאישה להיות תבנית לבניין של טהרה,
 אצילות ואהבה, שהיא הביטוי של קידוש השם היוותר עמוק
 שמופיע בתוך החיים שלנו, כפי שעזר נרחב לבאר את הדברים
 בעזרת ד' בהמשך.

לחיות בריה מ' 3-82

12

כח ויציין ימי יצחק וגו'. טעם שלא הזכיר
 חיים ביצחק כמנהג. הכתוב
 באברהם ויעקב, וגם ביוסף הזכיר חיים דכתיב
 (ויחי נ' כ"ב) ויחי יוסף, ואולי כי להיות שמיום
 שנוגד צד העקידה לא היתה לו בת זוג ואמרו
 ד"ל (קהלת ובה פ' ט') השרוי בלא אשה שדרי
 בלא חיים, ומעת העקידה אמרו ד"ל (כיר פ'
 ט"ה) שהתחילו לכהות עיניו, לזה לא הזכיר בו
 חיים:
 ואפשר להיות שלא הביא עמו חיים עד
 העקידה לא הזכיר בו חיים:

לחיות הריים, כראשית ב' 77